

RAČUNALNO NAZIVLJE

1. Uvod

Iako se hrvatsko računalno nazivlje stalno obogaćuje i izgrađuje te je o njemu napisan velik broj znanstvenih i znanstveno-popularnih radova, disertacija i monografija (Halonja 2008., Halonja i Mihaljević 2003., Halonja i Mihaljević 2006., Halonja i Mihaljević 2009., Halonja i Mihaljević 2012a, Halonja i Mihaljević 2012b, Halonja i Mihaljević 2012c, Mihaljević 1993., Mihaljević 2003. itd.) te je ono obrađeno u mnogim jednojezičnim i dvojezičnim rječnicima (Gams i dr. 1990., Grundler 1991., Štambuk i dr. 1993., Kiš i dr. 1993., Šijak i Lončarek 1993., Rittgasser i Rittgasser 1996., Štambuk i dr. 2000., Panian 2005., Kiš 2006., Muraja 2005., Vlaić 2008. itd.), zbog nagloga razvoja u njemu je prisutan i sve veći broj anglizama i posve neprilagođenih engleskih naziva te sve veći broj sinonima za isti pojam i isti engleski naziv. Stoga je iznimno važno stalno nastojanje da se neprilagođeni engleski računalni nazivi zamijene odgovarajućim hrvatskim nazivima i da se sinonimni računalni nazivi normativno vrednuju te da se odredi preporučeni naziv. Međutim, da bismo mogli procijeniti uspješnost određene hrvatske zamjene, treba voditi računa o uklopivosti toga naziva u jezični i terminološki sustav te o zadovoljavanju terminoloških načela (Hudeček i Mihaljević 2012.).

Potreba za takvim pristupom posebno je vidljiva iz činjenice da Institut za hrvatski jezik dobiva velik broj upita u kojima se traži savjet koji se odnosi na računalno nazivlje.

Hrvatsko se računalno nazivlje nalazi u rječnicima, udžbenicima, monografijama, priručnicima i znanstvenim radovima. Budući da zasad ne postoji reprezentativni korpus računalnih tekstova ni normativni rječnik ili baza računalnoga nazivlja, pri obradi računalnih naziva u *Mrežniku* služili smo se općim korpusima (katkad uz ogradu u pretraživanju na pojedine izvore) te su dodatno konzultirani terminološki i opći rječnici, znanstveni, znanstveno-popularni i stručni radovi u kojima se analizira računalno nazivlje te kurikulum za predmet Informatika (http://mzos.hr/datoteke/15-Predmetni_kurikulum-Informatika.pdf). Pri oblikovanju definicija za računalne nazive najviše smo se koristili ovim informatičkim rječnicima: *Informatički enciklopedijski rječnik: englesko-hrvatski* (Panian 2005.) i *Informatički rječnik* (Kiš 2002.). Također smo se katkad koristili školskim udžbenicima, npr. *Informatika 1* (Brođanac i dr. 2014.) i *Informatika/računalstvo 1 i 2* (Ikica i dr. 2013.) te mrežnim

stranicama drugih rječnika i enciklopedija koji sadržavaju računalno nazivlje, npr. rječnik na stranici *Technopedije* i rječnik *Merriam-Webster*.

U Institutu za hrvatski jezik izrađuje se terminološka baza *Struna* (<http://struna.ihjj.hr/>), u kojoj je obuhvaćeno nazivlje većega broja struka. *Struna* se izgrađuje u suradnji stručnjaka pojedine struke i jezikoslovaca. Nažalost, *Struna* zasad ne obuhvaća računalstvo, a računalno se nazivlje samo u iznimnim slučajevima pojavljuje u nazivlju srodnih struka, vidi 1. sliku. Navodimo primjer odziva na upis u tražilicu niza *računal*, vidi 2. sliku.

računalna grafika	
definicija	digitalna obradba vizualnoga sadržaja
istovrijednice	engleski: computer graphics njemački: Computergraphik francuski: infographie
razredba	polje: geodezija grana: kartografija projekt: Kartografsko-geoinformatički rječnik

1. slika: Natuknica *računalna grafika* u *Struni*

računal TRAŽI	
računalna grafika	računalna kartografija
računalna tomografija	računalna znanost
računalna generalizacija	računalno podržana kartografija

2. slika: Pretraga niza znakova *računal* u *Struni*

U bazi se nalaze i sljedeće natuknice:

digitalna karta

karta na nosaču pogodnome za računalnu obradbu sa svim podacima i atributima potrebnim za njezin prikaz na zaslonu ili crtalu

digitalni raster

računalni potprogram koji određuje grafičke elemente različitih uzoraka

računalna tomografija

rendgenska dijagnostička metoda stvaranja slike tijela u slojevima s pomoću računala

zapis ETF

računalni zapis za prijenos topografskih podataka

Više se računalnih naziva može naći na portalu *Bolje je hrvatski* (bolje.hr). Zadatak je toga portala da se pronađu hrvatske zamjene za neprilagođene anglizme, među kojima ima i mnogo računalnih naziva, vidi 3. sliku. Portal je zamišljen interaktivno, pa korisnici mogu predlagati i nazive za koje smatraju da je potrebno pronaći hrvatsku zamjenu, ali i komentirati nazive koje predlažu djelatnici Instituta za hrvatski jezik, vidi 4. sliku.

3. slika: Savjet *e-mail > e-pošta, e-poruka, e-adresa* na portalu *Bolje je hrvatski*

cloud computing > oblačno računalstvo

Engleska riječ *cloud* znači 'oblak'. U nazivlju se odnosi na ono što se odvija mrežom, a u novije se vrijeme odnosi na internet. *Cloud computing* neki stručnjaci s područja informacijskih tehnologija određuju kao mogućnost iznajmljivanja jednoga poslužioca ili više njih te pokretanja različitih aplikacija na njima. Obični će korisnici *cloud computing* definirati kao novi i jeftiniji način uporabe programskih rješenja koja će se usvajivati prema potrebi, a informatički će ga stručnjaci definirati kao novi poslovni model ili novu tehnološku platformu za smještaj, pokretanje i uporabu informatičke programske podrške. Dosad je potvrđeno nekoliko prijevoda engleskoga naziva: *računalstvo/računarstvo u oblaku*, *računalstvo/računarstvo u oblacima*, *oblačno računalstvo/računalstvo*, *oblakovno računalstvo/računarstvo*. Prednost bismo dali čestomu i kratkomu nazivu *oblačno računalstvo*.

Rasprava

5 Comments Bolje je hrvatski

Login

Recommend Share

Sort by Best

Join the discussion...

JOSIPA KERN · 3 months ago

Predlažem "oblakovno računarstvo" kao prijevod za "cloud computing"

Reply · Share

D.I. · a year ago

Pojam "cloud computing", odnosno "the cloud" (naglašavam određeni član) najbolje bi se i najpreciznije mogao prevesti kao "računalni oblak". Riječ je o složenim i decentraliziranim računalnim sustavima čiji su dijelovi (poznati i kao čvorovi) u pravilu zemljopisno razdruženi i spojeni na Internet kao globalnu mrežu. Za razliku od mnogih sličnih distribuiranih sustava poznatih već desetljećima, računalne oblake karakterizira fleksibilna unutarnja struktura, mogućnost rekonfiguracije i umnožavanja računalnih resursa, otpornost na smetnje, kvarove i zatajenja, sposobnost podjele i seljenja zadataka obrade s jednog čvorovišta na drugo, te načelna neograničenost unutarnje logičke arhitekture računalnog oblaka topologijom fizičke mrežne infrastrukture na kojoj on počiva.

Zašto se "cloud computing" ne može po svome izvornom smislu prevesti kao računalstvo u oblaku, a pogotovu ne kao oblačno računalstvo? Zato što engleska riječ "computing" ovdje ima dva relevantna značenja: jedno je računanje ili izračunavanje, odnosno obrada podataka elektronskim računalima, a u drugom značenju "computing" je znanstvena disciplina o obradi podataka elektroničkim računalima, što uključuje i djelatnost i djelokrug rada s računalima. Međutim, u hrvatskom jeziku jedino značenje riječi "računalstvo" je ovo drugo značenje engleske riječi "computing": znanstvena disciplina o obradi podataka elektroničkim računalima, što uključuje i djelatnost i djelokrug rada s računalima. Kada računalni sustav vrši neku obradu podataka, on na engleskom obavlja computing, a na hrvatskom računanje ili izračunavanje, a ne bavi se proučavanjem znanstvene discipline. Dakle računala se ne bave računalstvom, već računanjem, a računalstvom se bave ljudi.

4. slika: Korisnički prijedlozi uz savjet *cloud computing > oblačno računalstvo* na portalu *Bolje je hrvatski*

Primjeri još nekih korisničkih prijedloga računalnih naziva navedeni su u 1. tablici.

1. tablica: Korisnički prijedlozi računalnih naziva

engleski naziv	korisnički prijedlog
automatic document feeder (ADF)	automatska dostava dokumenata
batch file	datoteka za skupnu obradu
batch file transmission	skupni prijenos datoteka
community menager	koordinator virtualnih zajednica
content managemet system (CMS)	sustav za automatsko posuvremenjivanje
default	zadana/početna vrijednost
font	oblik skupa znakova
front side bus (FSB)	vanjska sabirnica

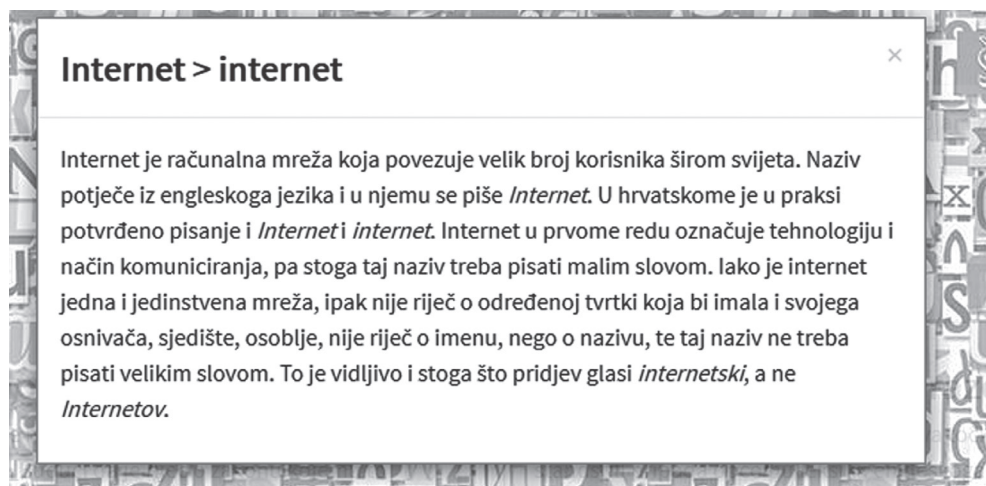
engleski naziv	korisnički prijedlog
full backup	potpuna sigurnost kopija
gadget	(pametna) spravica, pijuknik
gateway	pristupnik
hashtag	ključna riječ, opisna oznaka, opisnica, oznaka teme, poveznica oznake, sveoznač
hosting	udomljivanje
incremental backup	konačna sigurnost kopija / prirasna sigurnosna kopija
information technology expert	stručnjak za informacijsku tehnologiju
instant messaging	razmjena poruka u stvarnome vremenu
mail merge	skupno pismo
slide/slajd	kliznica, prikaz, sličica, stranica,
smart phone	mudrofon, mudroglas, pametni telefon
titl	podslav
touch screen	dodirnik, dodirni zaslon/ekran
viral	virusni
voice over IP	glasovna komunikacija uporabom protokola IP
web-host	udomitelj mrežnih stranica
web-hosting	udomljivanje mrežnih stanica

Temeljem tih prijedloga napisani su i neki savjeti za zamjenu anglicizama, pa je to primjer vođene masovne podrške (*crowdsourcing*) u jezičnome normiranju. Navodimo primjer savjeta napisanoga na poticaj korisnika portala i objavljenoga na stranicama *Bolje je hrvatski*:

default > zadana/početna vrijednost

Engleska imenica *default* znači ‘pomanjkanje, propust, ogluha, nedolazak na sud, nenamirenje, neplaćanje, insolventnost itd.’ U tim se značenjima imenica *default* ne upotrebljava u hrvatskome jeziku. U računalnome nazivlju imenica *default* označuje pretpostavljenu, zadanu, početnu vrijednost postavka računalnoga programa ili uređaja. To je ona vrijednost koju što ima prije nego što je korisnik promijeni. U hrvatskome standardnom jeziku bolje je umjesto naziva *default* upotrijebiti naziv *zadana* ili *početna vrijednost*. Taj je naziv bolji od naziva *pretpostavljena vrijednost* zbog njegove višeznačnosti.

U Institutu za hrvatski jezik izrađuje se i portal *Jezični savjeti* (jezicni-savjeti.hr), na kojemu se također nalazi i određeni broj računalnih naziva, vidi 5. i 6. sliku.

5. slika: Savjet *Internet > internet* na stranicama *Jezičnoga savjetnika*

6. slika: Savjet *adresa e-pošte > e-adresa* na stranicama *Jezičnoga savjetnika*

Savjeti s tih izvora uklopljeni su u obradu u *Mrežniku*.

2. Računalno nazivlje u *Mrežniku*

U *Mrežniku* je računalno nazivlje obrađeno u sklopu sljedećih natuknica:

• administracija	• intranet	• podrška
• administrirati	• izbornik	• pokazivač
• adresa	• jedinica	• portal
• alat	• jezgra	• poruka
• alatni	• jezik	• poslužilac
• antivirusni	• kabel	• potprogram
• atribut	• kalkulator	• poveznica
• atributni	• kartica	• prevodilac
• bajt	• klikati	• pritisnuti
• banka	• ključ	• privitak
• baza	• kompilator	• procesor
• bit	• kompjutorski	• procesorski
• brbljaonica	• kursor	• program
• CD	• lijepiti	• protokol
• crtalo	• ljuska	• prozor
• crv	• mapa	• pržilica
• čarobnjak	• međuspremnik	• računalni
• čip	• memorija	• računalo
• datoteka	• memorijski	• sabirnica
• digitalizirati	• mikroprocesor	• simulacija
• direktorij	• mikroprocesorski	• sintaksa
• disk	• miš	• skener
• disketa	• modem	• sklop
• dokument	• modemski	• sklopovlje
• DVD	• monitor	• softver
• e-adresa	• mreža	• spremište
• ekstranet	• naredba	• spremnik
• e-poruka	• nosač	• sučelje
• forum	• objekt	• štapić
• fragmentacija	• oblačni	• tablet
• grozd	• oblak	• takt
• hardver	• piksel	• tipkovnica
• hiperveza	• pirat	• tražilica
• ikona	• pisač	• učenje
• imenik	• ploča	• uređivač
• informatički	• podatak	• virus
• internet	• podnožje	• zaglavlje

Računalni nazivi označeni su terminološkom odrednicom *inform*. Mnogi su navedeni nazivi višeznačni, a samo u jednome značenju pripadaju računalnomu nazivlju (imaju oznaku *inform*). U nekim je rječničkim člancima višerječni računalni naziv podnatuknica. Također neki računalni nazivi nose oznaku *tehn*, jer se upotrebljavaju i šire u tehnici.

Pri obradi računalnoga nazivlja u *Mrežniku* vodilo se računa o svim savjetima koji su u vezi s tim nazivljem dani na portalima *Bolje je hrvatski* i *Jezični savjetnik* te brojnim upitima koji se odnose na računalno nazivlje poslanima na adresu jezičnoga savjetnika Instituta za hrvatski jezik. Također su pojedine natuknice povezane vanjskom poveznicom na obradu u *Struni*. Pri normiranju računalnih naziva te odlučivanju o tome koji će naziv biti obrađen u *Mrežniku* vodilo se računa o načinima postanka računalnih naziva te o terminološkim načelima.

Hrvatsko računalno nazivlje nastaje na nekoliko načina:

1. Najčešći i najobičniji način postanka hrvatskoga računalnog nazivlja preuzimanje je gotovih engleskih naziva ili internacionalizama s manjom ili većom razinom prilagodbe hrvatskomu pravopisnom i jezičnom sustavu. Do prilagodbe najčešće dolazi samo na pravopisnoj i to najčešće samo kod starijih računalnih naziva (*bajt*, *hardver*, *softver*) i morfološkoj razini (*zipati*, *ripati*). Danas sve češće susrećemo posve neprilagođene engleske nazive (npr. *freeware*, *shareware*). Dok se uz internacionalizme u *Mrežniku* najčešće ne nalazi nikakva normativna napomena, anglizmi se u normativnoj napomeni upućuju na domaći naziv, vidi 1. i 2. primjer.

1. primjer: Obrada naziva *hardver*

hårdver im. m. (G hårdvera, DL hårdveru, A hårdver, I hårdverom; *mn.* N hårdveri, G hårdvērā, DLI hårdverima)

razg. inform. **Hardver su svi fizički dijelovi računala.**

Za očekivati je i da će proizvođači grafičkih kartica i ostalog igraćeg hardvera posvetiti više vremena razvoju Linux drivera za svoje kartice.

Može se instalirati u dvije inačice: 64-bitnoj i, ako nemate kompatibilan hardver, 32-bitnoj.

Ovaj seminar omogućit će polaznicima da na ispravan i siguran način instaliraju i konfiguriraju hardver.

Hardver i softver koji spaja video, računalnu grafiku i višekanalni zvuk.

Kakav je hardver? kompatibilan, neispravan; mrežni, igraći, serverski; Appleov, IBM-ov

Što se s hardverom može? instalirati ga, konfigurirati ga, prodavati ga, proizvoditi ga, testirati ga, zamijeniti ga

Koordinacija: hardver i aplikacija, hardver i računalo, hardver i softver

SINONIMI: računalna oprema, sklopovlje, **ANTONIM:** programska podrška, *v.* pod podrška, softver razg.

• U engleskome jeziku riječ *hardware* znači 'željezna roba, prodavaonica željezne robe, tehnička oprema, vojna oprema, oružje'. Sastoji se od elemenata *hard* (tvrd) i *ware* (roba). Pojavom računala dobila i je i značenje 'svi materijalni dijelovi računala i pratećih uređaja, tj. kućište, čipovi, elektronički sklopovi, kabeli, međusklopovi, tipkovnica, monitor itd.' U tome je značenju ta riječ preuzeta i u hrvatski jezik i to u neprilagođenu

liku *hardware* i u prilagođenu liku *hardver*. U hrvatskome je standardnom jeziku umjesto naziva *hardware* ili *hardver* bolje upotrebljavati nazive *računalna oprema* ili *sklopovlje*.

TVORENICA: hardveraš *razg.*, hardverski

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=hardver&search_type=basic

2. primjer: Obrada naziva *softver*

softver im. m. (G softvera, DL softveru, A softver, I softverom; mn. N softveri, G softverā, DLI softverima, A softvere)

razg. inform. **Softver su neopipljivi dijelovi računala, programi koji omogućuju rad s određenim računalni sastavnicama i uređajima.**

Komercijalna vrijednost piratskog softvera u 2009. iznosila je 51,4 milijarde dolara.

Ako nemate instaliran antivirusni softver, dodatne informacije o sigurnosti i prevenciji virusa potražite na mrežnoj stranici s popisom proizvođača sigurnosnog softvera za sustav Windows 10.

Mnogo ljudi ne ažurira softvere i programe na svom računalu na najnoviju verziju, koja ima najbolje mehanizme zaštite.

Osobe koje distribuiraju nelicencirani softver ne nude korisničku podršku, a i upute koje dolaze s njime često su nedostatne.

Kakav je softver? besplatan, instaliran, licenciran, zloćudan; antivirusni, piratski; Microsoftov

Što se sa softverom može? ažurirati ga, distribuirati ga, implementirati ga, instalirati ga, koristiti ga *razg.*, razvijati ga

Koordinacija: softver i aplikacija, softver i hardver, softver i oprema, softver i računalo

ANTONIMI: hardver *razg.*, računalna oprema, *v.* pod oprema, sklopovlje

• U engleskome je jeziku riječ *software* novotvorenica nastala prema riječi *hardware*, koja znači 'željezna roba, prodavaonica željezne robe, tehnička oprema, vojna oprema, oružje', a pojavom računala dobila i je i značenje 'svi materijalni dijelovi računala i pratećih uređaja, tj. kućište, čipovi, elektronički sklopovi, kabeli, međuskopovi, tipkovnica, monitor itd.' Riječ *software* sastoji se od elementa *soft* (mek) i *ware* (roba) i označuje računalne programe, jezike, upute itd. tj. nefizički dio računalnoga sustava. U tome je značenju ta riječ preuzeta i u hrvatski jezik i to u neprilagođenu liku *software* i u prilagođenu liku *softver*. U hrvatskome je standardnom jeziku umjesto naziva *software* ili *softver* bolje upotrebljavati naziv *programska podrška*.

TVORENICA: softveraš *razg.*, softverski

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=softver&search_type=basic

2. Računalni nazivi nastaju i hrvatskom tvorбом, npr. *browser* – *pretražnik/prebirknik/razglednik*, *chat room* – *pričaonica/brbljaonica*, *link* – *poveznica*, *firewall* – *vatrozid*, *search engine* – *tražilica*, vidi obradu naziva *brbljaonica* u 3. primjeru.

3. primjer: Obrada naziva *brbljaonica*

brbljaonica im. ž. (G brbljaonicē, DL brbljaonici, A brbljaonicu, I brbljaonicōm; mn. NA brbljaonice, G brbljaonicā, DLI brbljaonicama)

inform. **Brbljaonica je virtualno internetsko mjesto na kojemu korisnici mogu neformalno razgovarati razmjenjujući poruke.**

Djeca mogu eliminirati zabrinutost roditelja tako da prijatelje dovedu doma i jasno pokažu o čemu pričaju na internetskim brbljaonicama.

Razgovarajte s djetetom o opasnostima u brbljaonicama (chatovima) na internetu.

Većina ispitanika na erotskim portalima i brbljaonicama prosjedi otprilike 12 sati tjedno.

SINONIMI: chat razg., chatroom razg., pričaonica

• U engleskome je jeziku *chatroom* (ili *chat room*) novotvorenica koja se sastoji od sastavnice *chat*, koja znači 'brbljati, ugodno razgovarati; brbljanje, ugodan razgovor' i sastavnice *room*, koja znači 'soba'. Označuje virtualno internetsko mjesto na kojemu korisnici mogu neformalno razgovarati razmjenjujući poruke. U hrvatskome standardnom jeziku umjesto imenice *chatroom* bolje je upotrebljavati naziv *brbljaonica*.

TVORBA: brblja-onica

3. Hrvatski računalni nazivi mogu nastati i uporabom postojećih riječi u novome značenju. Tu je najčešće riječ o semantičkome posuđivanju, tj. hrvatska riječ ili prihvaćeni internacionalizam pod utjecajem engleskoga jezika dobiva novo, najčešće metaforičko, značenje. Tu možemo razlikovati postupak terminologizacije, pri kojemu se riječ općega jezika terminologizira, dobiva znanstvenu definiciju i ulazi u nazivlje računalne struke, npr. *miš*, *gрозd* (*cluster*), *podnožje* (*footer*) i postupak reterminologizacije, pri kojemu se naziv jedne struke ponovno terminologizira u drugoj (računalnoj) struci, dobiva novu znanstvenu definiciju te ulazi u nazivlje računalne struke, npr. *klon*, *virus*, vidi obradu naziva *virus* u 4. primjeru.

4. primjer: Obrada naziva *virus*

virus im. m. (G vírusa, DL vírusu, A vírus, I vírusom; mn. N vírusi, G vírūsā, DLI vírusima, A víruse)

1. biol. Virus je mikroorganizam koji se razmnožava samo u živim stanicama drugih organizama i prouzrokuje zarazne bolesti.

Kad ih virus gripe ipak napadne, kažu da im cijeplivo nije pomoglo jer je virus vjerojatno bio mnogo jači.

Virus je izoliran iz fecesa, crijevne sluznice, nosnih proboda, pluća i slezene, jetre i redovito iz urina.

U županijskim zavodima za javno zdravstvo danas je počelo cijepljenje protiv pandemijskoga virusa gripe A H1N1.

U infekciji hepatitisom-B virusi napadaju većinu stanica jetre.

Kakav je virus? mutiran, opak, pandemijski, patogen, smrtonosan; respiratorni; virus gripe

Što virus može? mutirati, napasti što, proširiti se, razmnožavati se

Što se s virusom može? izolirati ga, prenijeti ga, prouzročiti ga, širiti ga; cijepiti se protiv njega

Koordinacija: virusi i bakterije, virusi i gljivice; virusi ili bakterije

U vezi s virusom spominje se: cijepljenje, infekcija, širitelj

• U hrvatskome su jeziku ustaljeni prilagođeni nazivi za viruse. Prema pravilu o pisanju stručnih naziva malim se početnim slovom pišu svi jednorječni nazivi te svi višerječni nazivi osim riječi koja je i sama ime ili posvojni pridjev izveden od osobnoga imena, npr. *ebola*, *zika* / *virus zika*, *virus Zapadnoga Nila* / *zapadnonilski virus*. U skladu s navedenim pravilom piše se *koronavirus*.

2. inform. Virus je program koji se samostalno umnožava i prouzročuje štetu na računalu.

Na računalu zaraženom računalnim virusima katkad nije dovoljno pokrenuti antivirusni program jer virusi nakon što se i obrišu obično još ostaju u memoriji računala.

Ovaj virus služi jedino kako bi u potpunosti onеспособio računalni sustav neke kompanije.

Prvi virusi inficirali su boot sektore na računalnim diskovima te kad bi se takav disk stavio u drugo računalo, i ono bi pokupilo virus.

Kakav je virus? parazitski, računalni, skriptni

Što se s virusom može? izbrisati ga, pokupiti ga *razg.*, prenijeti ga, programirati ga, zaštititi se od njega

Koordinacija: virus i antivirusni program, virus i crv, virus i haker, virus i program, virus i spam, virus i *spyware*

TVORENICE: antivirus, koronavirus, makrovirus, virusni

Struna: <http://struna.ihjj.hr/search-do/?q=virus&naziv=1&polje=0#container>

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=virus&search_type=basic

4. Računalni naziv veoma je često višerječan (*cloud computing* – *oblačno računalstvo*, *default* – *početna/zadana vrijednost*, *softver* – *računalna/programska podrška*, *web page* – *mrežna stranica*). Takvi nazivi mogu biti podnatuknice, npr. *mrežna stranica* podnatuknica je pod natuknicom *stranica*, vidi 5. primjer.

5. primjer: Obrada naziva *mrežna stranica*, podnatuknice natuknice *stranica*

- **mrežna stranica**

Mrežna stranica HTML je dokument na mreži kojemu se pristupa upisivanjem njegove adrese u mrežnome pregledniku.

Popis udžbenika nalazi se na početnoj mrežnoj stranici škole.

Danas, nakon tri mjeseca poučavanja, ona se samostalno služi internetom – pretražuje mrežne stranice i traži prikladan posao.

Pozivamo vas da za sve daljnje informacije o suradnji pratite naše mrežne stranice.

Kakva je mrežna stranica? institutska, početna, posebna, službena, vlastita

Što se s mrežnom stranicom može? pokrenuti je, posjetiti je, pretraživati je, pratiti je, pregledati je

Koordinacija: mrežna stranica i novine, mrežna stranica i oglasna ploča

5. Engleski su računalni nazivi često pokrate (*CAD* – *computer aided design*, *LAN* – *local area network*). U hrvatskome se najčešće pronalazi domaća zamjena za engleski višerječni naziv (*računalno potpomognuti dizajn/oblikovanje, lokalna mreža*), ali se od takva naziva ne tvori domaća pokrata, nego se preuzima engleska. U *Mrežniku* se nalazi samo nekoliko pokrata najčešćih računalnih naziva, vidi obradu pokrate DVD u 6. primjeru.

6. primjer: Obrada pokrate DVD

DVD (G DVD-a, DL DVD-u, A DVD, I DVD-om; mn. N DVD-ovi, G DVD-ova, DLI DVD-ovima, A DVD-ove)

inform. **DVD je pokrata za digitalni videodisk, medij za kvalitetno pohranjivanje digitalnih podataka.**

I onda je isto tako logično da, kada umetnete neki DVD ili CD u jedinicu, taj se ne pojavi u Windowsima.

Torinska nadbiskupija, kojoj je povjereno čuvanje Torinskoga platna, danas je dopodne predstavila prvi DVD posvećen Svetomu platnu.

Kakav je DVD? dvoslojan, jednoslojan; instalacijski, interaktivni, koncertni, piratski

Što se s DVD-om može? dobiti ga, objaviti ga, predstaviti ga, presnimiti ga, spržiti ga razg., slušati ga

Koordinacija: DVD i CD, DVD i video

- Pokrata *DVD* nastala je prema engleskome nazivu *digital video disc* (u hrvatskome *digitalni videodisk*) i u hrvatskome se čita *de-ve-de*. Budući da se pokrata *de-ve-de* slovka te i slog *ve* i slog *de* imaju svoj naglasak, na nju se primjenjuje pravilo koje se odnosi na jednosložne imenice muškoga roda, tj. takve riječi najčešće imaju dugu množinu, dakle *DVD-ovi*, a ne *DVD-i*.

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=dvd&search_type=basic

Uz pokratu *DVD* navodi se i jezični savjet koji se odnosi na sklanjanje te pokrate. Taj je savjet preuzet iz *Jezičnoga savjetnika* (jezicni-savjetnik.hr).

Računalni nazivi u hrvatskome jeziku često nastaju na više načina. Tako za jedan engleski naziv u hrvatskome dobivamo sinonimne nizove, npr. *server* – *server*, *poslužitelj*, *poslužnik*, *posluživač*, *opsluživač*, *opslužnik*, *opslužitelj*. U *Mrežniku* se obrađuje preporučeni naziv, a češće istoznačnice navode se kao mrtvi sinonimi, vidi obradu naziva *poslužilac* u 7. primjeru.

7. primjer: Obrada naziva *poslužilac*

poslužilac **poslužilac** im. m. (G poslužioca, DL poslužiocu, A poslužilac, I poslužiocem; mn. poslužiocci, G poslužilacā, DLI poslužiocima, A poslužioce)

inform. **Poslužilac je glavno računalo, uređaj ili program u mreži koji upravlja i šalje potrebne podatke ili programe ostalim računalima i uređajima koji su na njega priključeni.**

Aplikacijski poslužilac s poslovnom logikom nalazi se na mrežnom računalu i prihvaća zahtjeve s radne stanice, određuje koji su podatci potrebni i kako doći do njih.

IBM plošni poslužilac pod nazivom BladeCenter pravo je rješenje za sve koje muči skupi prostor u podatkovnim centrima i poslužilačkim sobama te visoki računi za struju.

Sigurnost podataka na putu između računala klijenta i poslužilaca internetskog bankarstva osigurana je uporabom enkripcije.

Virtualizacija je proces u kojem se poslužio i aplikacije prenose s fizičkih servera u virtualno okruženje.

Kakav je poslužilac? aplikacijski, datotečni, domenski, mrežni, plošni, virtualni; CARNetov, Googleov, IBM-ov

Što se s poslužiocem može? podesiti ga *razg.*, pokrenuti ga, resetirati ga *razg.*, održavati ga

Koordinacija: poslužilac i aplikacija, poslužilac i klijent, poslužilac i mreža, poslužilac i preglednik, poslužilac i računalo; poslužilac ili server

U vezi s poslužiocem spominje se: aplikacija, baza, datoteka, e-pošta, mreža, ustanova

• Imenica *poslužitelj* znači 'osoba koja poslužuje'. Prema toj se imenici tvori i imenica *poslužiteljica*, koja znači 'žena koja poslužuje'. Imenica *poslužilac* istoznačnica je naziva *server* i znači 'računalo koje poslužuje podatcima i programima druga računala'.

SINONIMI: server *razg.*, poslužitelj

TVORBA: posluži-lac; **TVORENICA:** poslužilački

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=poslužilac&search_type=basic

U nazivlju su po definiciji istoznačni oni nazivi kojima se može pridružiti ista definicija i koji imaju istu istovrijednicu na stranome jeziku. Osnovni je razlog usporednoj uporabi istoznačnih naziva činjenica da nazivlje nije usustavljeno ni normirano te da često svaki autor samostalno uvodi nove nazive. Pri sređivanju računalnoga nazivlja treba popisati istoznačne nazive te među njima odabrati jedan naziv, a bliskoznačne nazive razgraničiti.

Pri odabiru preporučenoga računalnog naziva treba uzeti u obzir terminološka načela:

1. Domaći naziv ima prednost pred stranim (pa i pred internacionalizmom), npr. *programska podrška* pred *software*, *izbornik* pred *meni*, *poslužilac* pred *server*, *poveznica* pred *link* itd., vidi obradu naziva *poveznica* u 8. primjeru.

8. primjer: Obrada naziva *poveznica*

pòveznica im. ž. (G pòveznicē, DL pòveznici, A pòveznicu, I pòveznicôm; *mn.* NA pòveznice, G pòveznicā, DLI pòveznicama)

1. inform. Poveznica je sličica, riječi ili izraz u dokumentu na internetu koja taj dokument povezuje s kojim drugim dokumentom na internetu.

Podite na stranicu pod nazivom ID Project Management, na kojoj ćete pronaći mnogo korisnih poveznica.

Rezultati pretraživanja sadržavaju i poveznicu na cjelovite tekstove dokumenata, tamo gdje su oni dostupni u elektroničkom obliku.

Ove web-stranice sadržavaju i poveznice kojima se pristupa drugim mrežnim stranicama nad kojima ZSIS nema kontrolu i nije odgovaran za njihov sadržaj.

Kakva je poveznica? korisna

Što se s poveznicom može? uspostaviti je

U vezi s poveznicom spominje se: datoteka, informacija, kod

SINONIMI: hiperveza, link

• U engleskome se jeziku nazivom *link* označuje sličica ili riječi u dokumentu na internetu koje taj dokument povezuju s kojim drugim dokumentom. Umjesto engleske riječi *link*, koja u hrvatskome pripada samo računalnomu žargonu, u standardnome jeziku treba upotrebljavati hrvatski naziv *poveznica*.

2. Nazivi latinskoga i grčkoga podrijetla imaju prednost pred nazivima preuzetim iz engleskoga, francuskoga, njemačkoga itd., npr. *kompilator* pred *compiler*, *datoteka* pred *file*, vidi obradu naziva *datoteka* u 9. primjeru.

9. primjer: Obrada naziva *datoteka*

datotéka im. ž. (G datotékē, DL datotéci, A datotéku, I datotékōm; mn. NA datotéke, G datotékā, DLI datotékama)

inform. **Datoteka je organizirani skup podataka koji se obrađuju kao cjelina.**

Nakon što ste preuzeli odgovarajuću instalacijsku datoteku na svoje računalo, pokrenite je dvostrukim klikom miša.

Kolačići su male tekstne datoteke koje mogu biti privremeno pohranjene na vaš tvrdi disk.

PDF je najpouzdaniji format datoteke za digitalni tisak.

Na sličan način možete kopirati datoteke ili ih preimenovati.

Kakva je datoteka? instalacijska, izvršna, konfiguracijska, sistemska, tekstna; ZIP datoteka

Što se s datotekom može? kopirati je, obrisati je, prebaciti je, preimenovati je, spremiti je, učitati je

Koordinacija: datoteka i aplikacija, datoteka i dokument, datoteka i mapa

U vezi s datotekom spominje se: format, preuzimanje, razmjena

SINONIM: *file* razg.

Etimologija: Riječ *datoteka* složena je od latinskoga *data* 'podatci' i *-teka* (v. *biblioteka*); tvorena je po uzoru na *fonoteka*, *videoteka* i sl. u značenju 'zbirka podataka'.

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=datoteka&search_type=basic

Hrvatski jezik: <https://hrcak.srce.hr/clanak/253911>

3. Prošireniji naziv ima prednost pred manje proširenim. Međutim, prošireniji engleski naziv ne može na temelju ovoga načela imati prednost u hrvatskome znanstvenom nazivlju. Na temelju ovoga načela daje se npr. prednost nazivu *poveznica* pred nazivom *poveznik*, nazivu *programska podrška* pred nazivom *programska potpora*, vidi 10. primjer.

10. primjer: Obrada naziva *programska podrška*, podnatuknice natuknice *podrška*

• **programska podrška**

inform. Programska podrška nematerijalni su dijelovi računala, programi koji omogućuju rad s određenim računalnim sastavnicama i uređajima.

Iz ovoga proizlazi da instalacija potrebne programske podrške i njezin rad ne opterećuju znatno računalo na kojem se nalazi sekundarni sustav.

Da bi korisnik mogao upotrebljavati usluge naše RCS službe, mora imati modem te odgovarajuću programsku podršku.

Predavanje će pokazati stvarne primjere na iskustvu Sveučilišta Oxford, koji ilustriraju mogućnosti licenciranja programske podrške i baza podataka.

• U engleskome je jeziku riječ *software* novotvorenica nastala prema riječi *hardware*, koja znači 'željezna roba, prodavaonica željezne robe, tehnička oprema, vojna oprema, oružje', a pojavom računala dobila i je i značenje 'svi materijalni dijelovi računala i pratećih uređaja, tj. kućište, čipovi, elektronički sklopovi, kabeli, međuskopovi, tipkovnica, monitor itd.' Riječ *software* sastoji se od elementa *soft* (mek) i *ware* (roba) i označuje računalne programe, jezike, upute itd. tj. nefizički dio računalnoga sustava. U tome je značenju ta riječ preuzeta i u hrvatski jezik i to u neprilagođenu liku *software* i u prilagođenu liku *softver*. U hrvatskome je standardnom jeziku umjesto naziva *software* ili *softver* bolje upotrebljavati naziv *programska podrška*.

SINONIMI: programska potpora, softver *razg.*; **ANTONIMI:** računalna podrška, v. pod *podrška*, sklopovlje

Struna: <http://struna.ihjj.hr/naziv/podrška/33989/#naziv>

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=podr%C5%A1ka&search_type=basic

4. Naziv mora biti usklađen s pravopisnim i jezičnim (fonološkim, morfološkim, tvorbenim, sintaktičkim) sustavom hrvatskoga standardnog jezika. To je razlog zašto su u hrvatskome standardnom jeziku preporučeni nazivi *internet*, a ne *Internet*, *internetski protokol* a ne *internet-protokol*, *brojčano-slovni znakovi*, a ne *brojčano-slovčani*, *brojčanoslovčani* ili *brojčanoslovni znakovi*, zašto naziv *operativni sustav* ima prednost pred nazivima *operacijski sustav/sistem* i *operacioni sustav/sistem*, zašto je u hrvatskome jeziku datoteka *oštećena*, a ne *korumpirana*, zašto se daje prednost nazivu *poslužilac* pred nazivom *poslužitelj* itd., vidi obradu naziva *internet* u 11. primjeru.

11. primjer: Obrada naziva *internet*

internet im. m. (G ĩnĕrnet̩a, DL ĩnĕrnetu, A ĩnĕrnet, I ĩnĕrnetom)

1. inform. Internet je svjetska računalna mreža, računalna mreža kojom se povezuju korisnici računala diljem svijeta.

Pacijentima je kontakt s rodbinom i vanjskim svijetom iznimno bitan, a bežični internet im to omogućuje.

Dakle, nudimo vam novu aplikaciju zbirke propisa (umjesto CD-PZ) koju ćete preuzimati internetom i koja će uvijek biti aktualna.

Kakav je internet? besplatan, brz, siguran; bežični, kabelski, mobilni, satelitski, širokopojasni; Microsoftov

Što se s internetom može? instalirati ga, isključiti ga, koristiti se njime, naručiti nešto preko/putem njega, preplaviti ga, pretraživati ga, pristupiti mu, uključiti ga, uvesti ga
Koordinacija: intranet i internet, računalno i internet, telefon i internet, telefonija i internet, televizija i internet

U vezi s internetom spominje se: bankarstvo, domena, portal, preglednik, stranica, veza, trgovina

- Internet je računalna mreža koja povezuje velik broj korisnika širom svijeta. Naziv potječe iz engleskoga jezika i u njemu se piše *Internet*. U hrvatskome je u praksi potvrđeno pisanje i *Internet* i *internet*. Internet u prvome redu označuje tehnologiju i način komuniciranja, pa stoga taj naziv treba pisati malim početnim slovom. Iako je internet jedna i jedinstvena mreža, ipak nije riječ o određenoj tvrtki koja bi imala i svojega osnivača, sjedište, osoblje, nije riječ o imenu, nego o nazivu, te taj naziv ne treba pisati velikim početnim slovom. To je vidljivo iz toga što pridjev glasi *internetski*, a ne *Internetov*.

TVORENICA: *internetski*

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=internet&search_type=basic

5. Kraći nazivi imaju prednost pred duljim, npr. *čip* pred *integrirani krug*, vidi 12. primjer. Treba izbjegavati pleonazme *ECTS sustav*, *LCD ekran (zaslon)*, *jezik XML*.

12. primjer: Obrada naziva *čip*

čip im. m. (G čipa, DL čipu, A čip, I čipom; *mn.* N čipovi, G čipōvā, DLI čipovima, A čipove)

inform. **Čip je tanka pločica od poluvodičkoga gradiva bez kućišta i bez spojenih izvoda na koju je smješten velik broj povezanih elektroničkih sastavnica.**

Agencija za komercijalnu djelatnost isporučila je prve količine biometrijskih putovnica koje u svojoj strukturi sadržavaju beskontaktni čip.

Na utakmicama prvenstva tako ćemo imati priliku vidjeti loptu s ugrađenim čipom koji će signalizirati sudcima je li lopta prešla crtu.

Čip je dizajniran tako da se može proizvoditi u različitim konfiguracijama, s dvije do osam jezgara.

Za umetanje čipa na za to određeno mjesto (kod pasa i mačaka to je potkožje između lopatica) upotrebljava se injekcija.

Kakav je čip? beskontaktni, četverojezgreni, dvojezgreni, memorijski, silicijski, ugrađeni; Intelov

Što se s čipom može? implantirati ga, pohraniti ga, ugraditi ga, usaditi ga

Koordinacija: čip i antena; čip ili film

SINONIM: integrirani krug

TVORENICA: čipirati

Struna: <http://struna.ihjj.hr/naziv/cip/9696/#naziv>

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=%C4%8Dip&search_type=basic

-
6. Naziv od kojega se lakše tvore tvorenice ima prednost pred onim od kojega se ne mogu tvoriti tvorenice. To je problem za mnoge hrvatske višerječne nazive. Od riječi *softver* lako se tvori pridjev *softverski*, ali se od naziva *programska podrška* ne može tvoriti pridjev. Ipak, najčešće se pridjev *softverski* može zamijeniti pridjevom *programski*.
7. Unutar istoga terminološkog sustava preporučuje se da naziv nema više značenja. Taj je zahtjev nemoguće u potpunosti zadovoljiti, ali se može težiti tomu da se višeznačnost izbjegne u onim slučajevima u kojima može dovesti do nesporazuma, npr. riječ *monitor* prihvaćena je u hrvatski jezik i razlikuje se od riječi *zaslon*, koja odgovara engleskomu nazivu *display* i internacionalizmu *ekran*, vidi 13. primjer.
13. primjer: Obrada naziva *zaslon*
zásłon im. m. (G *zásłona*, DL *zásłonu*, A *zásłon*, I *zásłonom*; *mn.* N *zásłoni*, G *zásłōnā*, DLI *zásłonima*, A *zásłone*)
tehn. **Zaslon je elektronička ploha na kojoj se prikazuje slika koju je proizveo elektronički uređaj.**
Dodirni zaslon obuhvaća funkcije slušanja glazbe, radija, korištenja navigacije i putnog računala.
Treba spomenuti da su savitljivi zasloni posebno pogodni za vojnu primjenu jer su znatno otporniji od današnjih krutih zaslona.
Kakav je zaslon? dodirni, računalni, savitljiv; LCD zaslon *razg.*
Što se sa zaslonom može? dodirnuti ga, isključiti ga, prilagoditi ga, uključiti ga
Koordinacija: zaslon i baterija, zaslon i pisač, zaslon i projektor, zaslon i softver, zaslon i tipkovnica
U vezi sa zaslonom spominje se: fotoaparat, mobitel, računalo, razlučivost, televizor
• Engleska imenica *display* u općemu jeziku znači ‘razvijanje, izlaganje, izložene stvari, izložba, sjaj, parada, pokazivanje’. U računalnome nazivlju *display* znači ‘ravna elektronička ploha računala na kojoj se prikazuju slike ili tekst’. U tome se značenju taj naziv preuzima i u hrvatski u izvornome ili u pravopisno prilagođenome liku (*displej*). U hrvatskome je standardom jeziku bolje u tome značenju upotrijebiti domaći naziv *zaslon*.
• Iako se u praksi često zamjenjuju, treba razlikovati značenje naziva *monitor*, *ekran* i *zaslon*. Monitor je elektronički uređaj dok istoznačni nazivi *ekran* i *zaslon* označuju samo elektroničku plohu na tome uređaju.
• Izraz *LCD zaslon* pleonazam je jer D u pokratu LCD stoji za riječ *display* te taj izraz ne treba upotrebljavati u standardnome jeziku.
SINONIMI: *display* *razg.*, ekran
Struna: <http://struna.ihjj.hr/search-do/?q=zaslon&naziv=1&polje=0#container>
Hrvatski terminološki portal: <http://nazivlje.hr/search/?q=zaslon>
Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:
http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=zaslon&search_type=basic

-
8. Nazive se ne smije bez valjana razloga mijenjati, stoga prihvaćeni naziv *programska podrška* nije dobro naknadno zamjenjivati nazivom *programska potpora* iako se u općemu jeziku riječ *podrška* smatra rusizmom i preporučuje njezina zamjena riječju *potpora*.
9. Naziv ima prednost ako odgovara pojmu kojemu je pridružen i odražava svoje mjesto u pojmovnome sustavu, tj. ako zadovoljava načelo sustavnosti. Naziv se ne smije uvoditi samostalno, nego treba zajedno normirati sve nazive istoga semantičkog polja, posebno sve istoredne nazive. To je jedan od razloga zašto u hrvatskome nije prihvaćen naziv *suosnik* za *koaksijalni kabel* iako je svojedobno tu riječ časopis *Jezik* proglasio riječju godine. Slični se prijedlozi nisu pojavili za druge vrste kabela. Obradu naziva *kabel* vidi u 14. primjeru.

14. primjer: Obrada naziva *kabel*

kábel im. m. (G kábela, DL kábelu, A kábela, I kábelom; *mn.* N kábeli, G kábělā, DLI kábelima, A kábele)

1. tehn. Kabel je izolirani vod koji služi za prijenos i raspodjelu električne energije ili telekomunikacijskih signala.

S obzirom na to da su optički kabeli idealni način za prijenos informacija velikim brzinama, može se očekivati i njihova daljnja popularizacija i sve veće korištenje.

Standardni HDMI kabel povezuje računalu s televizorom, što omogućuje trenutačan prikaz sadržaja s laptopa na TV ekranu.

Silikonski kabel dužine 2 m omogućuje korisnicima sigurno i jednostavno povezivanje uređaja.

Kakav je kabel? antenski, električni, energetski, mrežni, optički, produžni, spojni, strujni, svjetlovodni, telefonski; HDMI kabel, USB kabel; s-video kabel

Što se s kablom može? iskopčati ga, prikopčati ga (u što, na što), spojiti ga s čim, zamijeniti ga

Koordinacija: kabel i adapter, kabel i antena, kabel i konektor, kabel i mreža, kabel i punjač, kabel i vod, kabel i žica

U vezi s kablom spominje se: dužina, napajanje, struja

Struna: <http://struna.ihjj.hr/search-do/?q=kabel#container>

2. Kabel je čvrsto debelo uže izrađeno od spletenih čeličnih žica koje se upotrebljava u izgradnji te za privez brodova i vuču vozila.

Metalni kabel naširoko se upotrebljava u različitim područjima: rudarstvo, prerada nafte, graditeljstvo, riječni i pomorski promet i mnoga druga područja.

Čelični kabel preporučuje se za široku primjenu u različitim uređajima za podizanje, od ručnih podizalica do dizalica, za dizanje i pomicanje opterećenja, dijelova i konstrukcijskih elemenata.

Ovisno o izvedbi, čelični kabel ima različitu fleksibilnost i omjer rastezanja.

Kakav je kabel? dugačak, kratak; vučni; s pojedinačnim ležajem, s dvostrukim ležajem, s trostrukim ležajem

Što se s kablom može? pričvrstiti ga

Koordinacija: kabel i stup

• Pri tvorbi oblika imenice *kabel* često se griješi. Nominativ množine imenice *kabel* glasi *kabeli* jer se u hrvatskome standardnom jeziku glasovna promjena nepostojani *e* provodi samo u kajkavskim prezimenima i toponimima. Stoga elektronički uređaji imaju kabele, a vodu nosimo u kablovima.

TVORENICE: kabelić, kabelski

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika:

http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=kabel&search_type=basic

3. Zaključak

O hrvatskome računalnom nazivlju možemo zaključiti:

1. Računalno je nazivlje dobro proučeno u hrvatskome jeziku u radovima, monografijama i studijama.
2. Računalno nazivlje obrađeno je u deskriptivnim terminološkim rječnicima, a temeljno je računalno nazivlje obrađeno i u normativnim općejezičnim rječnicima.
3. Računalno nazivlje posebno je zanimljivo jer temeljno računalno nazivlje ulazi u rječnik svakoga govornika hrvatskoga jezika i tako bitno utječe na opći jezik.
4. Računalno nazivlje brzo se razvija i u hrvatskome jeziku ima velik broj neprilagođenih anglizama koji pripadaju računalnomu nazivlju.

Analizirajući obradu računalnoga nazivlja u *Mrežniku* možemo zaključiti:

1. S računalnim je nazivljem često povezan neki normativni problem, pa se često u obradi nalazi i normativna napomena.
2. U *Mrežnik* se u polje *normativna napomena* često unose već izrađeni jezični savjeti.
3. Računalni nazivi nastaju na više načina i često za isti pojam i engleski naziv u hrvatskome postoji sinonimni terminološki niz ili par. Ti se nazivi navode u rubrici sinonimi čak i ako nemaju svoju natuknicu.
4. Pri normiranju računalnoga nazivlja i obradi preporučenoga naziva u *Mrežniku* treba voditi računa o terminološkim načelima.

Izvori i literatura

- Brođanac, Predrag i dr. 2014. *INFORMATIKA 1: udžbenik informatike u prvom razredu prirodoslovno-matematičke i opće gimnazije te drugom razredu klasične i jezične gimnazije*. Školska knjiga. Zagreb.
- Gams, Matijaž i dr. 1990. *Računarski rječnik (englesko-hrvatski, hrvatsko-engleski)*. Naprijed. Zagreb.
- Grundler, Darko. 1991. *Mali leksikon osobnih računala*. KAP. Zagreb.
- Halonja, Antun. 2008. Nacrt za rječnik hrvatskoga računalnog žargona. *Filologija* 50. 13–37.
- Halonja, Antun; Mihaljević, Milica. 2003. Nazivlje računalnih mreža. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 29. 87–101.

-
- Halonja, Antun; Mihaljević, Milica. 2006. Nazivlje bežičnih računalnih mreža. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 32. 87–108.
- Halonja, Antun; Mihaljević, Milica. 2009. Računalni nazivi s elementom *-ware* u hrvatskome i engleskome jeziku. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 35. 111–139.
- Halonja, Antun; Mihaljević, Milica. 2012a. Nazivi sa sastavnicom *e-* u hrvatskome jeziku. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 38/1. 55–86.
- Halonja, Antun; Mihaljević, Milica. 2012b. Novotvorenice u računalnome nazivlju. *Jezik* 59/3. 87–94.
- Halonja, Antun; Mihaljević, Milica. 2012c. *Od računalnoga žargona do računalnoga nazivlja*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje – Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.
- Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2012. *Hrvatski terminološki priručnik*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.
- Ikica, Zoran i dr. 2013. *Informatika/računalstvo 1 i 2*. Pro–Mil. Zagreb.
- IT Dictionary for Computer Terms and Tech Definitions*. 2020. Techopedia. www.techopedia.com/dictionary (pristupljeno 20. studenoga 2020.).
- Kiš, Miroslav. 2006. *Informatički rječnik za školu i dom (englesko-hrvatski)*. Andromeda. Rijeka.
- Merriam-Webster Dictionary*. www.merriam-webster.com (pristupljeno 20. studenoga 2020.).
- Mihaljević, Milica. 1993. *Hrvatsko računalno nazivlje*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.
- Mihaljević, Milica. 2003. *Kako se na hrvatskome kaže WWW?*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.
- Muraja, Damir. 2005. *Leksikon računalnih pojmova*. Muraja. Velika Gorica.
- Panian, Željko. 2005. *Informatički enciklopedijski rječnik*. Jutarnji list. Zagreb.
- Rittgasser, Stefan; Rittgasser, Jutta. 1996. *Njemačko-hrvatski računalni rječnik*. Školska knjiga. Zagreb.
- Šijak, Andrija; Lončarek, Darko. 1993. *Informatički rječnik*. Varteks. Varaždin.
- Štambuk, Anuška i dr. 1991. *Rječnik elektronike (englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski)*. Logos. Split.
- Štambuk, Anuška i dr. 2000. *Englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski elektronički rječnik s definicijama*. Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Splitu. Split.
- Vlaić, Zdravko. 2008. *Englesko-hrvatski rječnik elektroničkog nazivlja*. Graphis. Zagreb.